

ÉRTESÍTŐ

A 25 éves

Budapesti Városvédő Egyesület lapja

2008. június-július-augusztus

XXVI. Évfolyam, 6. szám

Köszöntöm az Olvasót! A Budapesti Városvédő Egyesület ez évi tematikus hónapjai keretében május a VÁROSREHABILITÁCIÓ hónapja volt. A Magyar Építész Kamara Településrendezési tagozatának vándorkiállításán a jövő Magyarországon barangolhattunk. A hónap elején sikeresen tartottuk meg a negyedszázados emlékülést és konferenciát. Itt is megköszönöm mindazoknak, akik velünk ünnepeltek, hogy jelenlétükkel emlékeztetessé tették az eseményt! Nyáron a BUDAPEST-VIDÉK kapcsolatának erősítését tűztük ki célul. A kapcsolatok erősítésére a szabadságok időszaka jó lehetőséget biztosít. Kívánok mindenkinek kellemes utazásokat, értékeink felfedezését és szeptemberben boldog viszontlátást! Honlapunkon részletesebb információkat találnak, lelkes tagjainktól pedig továbbra is várjuk az értékes beszámolókat, meghívókat július 25-ig bezárólag.

Tétényi Éva

MEGHÍVÓK, KIÁLLÍTÁSOK

**A Budapesti Városvédő Egyesület és Győr városa nevében
szeretettel meghívjuk**

június 10-én (kedden) **16 órára**
egyesületünk Podmaniczky termébe (Budapest, V. kerület, Kossuth L. u. 14-16. földszint) a
„Győr fejlesztési tervei – válogatás győri építészműhelyek munkáiból”
című kiállítás megnyitójára.

A kiállítást megnyitja: **Borkai Zsolt**, Győr Város polgármestere

MEGHÍVÓ

Szeretettel várunk minden kedves érdeklődőt

június 17-én (kedden) **11 órára**
a **Podmaniczky Frigyes szülőházán elhelyezett emléktábla koszorúzására**
(Budapest, V. kerület, Ferenczy István u. 12.)

Beszédet mond:

Rogán Antal, Belváros-Lipótváros polgármestere,
Ráday Mihály, egyesületünk elnöke és
Saly Noémi, a Podmaniczky Páholy szóvivője.

MEGHÍVÓ

A Magyar Urbanisztikai Társaság Környezetesztétikai Tagozatának következő összejevetelét

2008. június 3-án (kedden) **17 órai**

kezdettel tartja

a Budapest, Liliom u. 48. szám alatti előadótermében.

A budavári Dísz-tér, Szent György-tér és a volt Honvéd Főparancsnokság épülete

A tervét ismerteti: *Kis Péter* építész

Felkért hozzászólók:

Szamkó Katalin, a Budavári Vagyonkezelő és Innovációs Kht. vezetője

Dr. Aczél Péter, a Budavári Önkormányzat főépítésze,

Dr. Mezős Tamás, a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal elnöke.

Minden érdeklődőt szeretettel várnak!

Programajánló

A BVE Pesterzsébeti Városvédő Csoportja a következő programokat ajánlja figyelmükbe:

Június 5-én (csütörtök) **18 órakor** a Gaál Imre Galériában (XX. kerület, Kossuth L. u. 39.) kerül sor a Tavaszi Tárlat közönségdíjának átadására. **Reneszánsz Művészeti Szalon** – fővédnöke: *Szabados Ákos* polgármester, országgyűlési képviselő.

Június 18-án (szerdán) **17 órakor** a Gaál Imre Galériában nyílik **Fekete Emese** festőművész **életmű-kiállítása**. A kiállítást megnyitja: *D. Udvary Ildikó*, művészettörténész.

Június 21-én (szombaton) **18 órától** hajnali 02 óráig „**Múzeumok Éjszakája**”.

Helyszín: Pesterzsébeti Múzeum kertje (XX. ker., Baross u. 53.).

A nyári szünet után, **szeptember 2-án** (kedden) **17 órakor** nyílik csoportunk „**Pesterzsébet... amit a következő generációnak átadunk**” című fotókiállítása az egyesület Podmaniczky termében.

Meghívó

Június 9-én (hétfőn) **18 órakor** kiállítás nyílik

Sáfar Pál festőművész

kőbányai, szentendrei és pilisszentlászlói festményeiből.

Helye: Kőbányai Gyermekek és Ifjúsági Szabadidő Központ KÓKAFÉ-ja (1105 Bp., Előd u. 1.).

Megnyitja: *Pesti László*, a BVE Kőbányai csoportjának vezetője.

Esztergomban 2008. július 20-ig tekinthető meg a Munkácsy kiállítás!

A Budapesti Városvédő Egyesület a **Budapest-Vidék kapcsolatának erősítését** segítve ajánlja:

a Város- és Faluvédők országos találkozóját

Idén is megrendezik a Város- és Faluvédő szervezetek országos találkozóját, immár XXVII. alkalommal. Ezúttal Tapolca ad helyet a szakmai előadásokkal gazdagított és tapasztalatcserére is kiválóan alkalmas fórumnak június 19. és 22. között, amelyen egyesületünket aktív önkénteseink is képviselik majd. Az Értesítő őszi számaiban fogjuk közreadni – az ő tollaiból származó – beszámolókat, tapasztalatokat.

BVE - Budapestért Veled Együtt! - BVE

„ A magányos ember semmi,
csak az egyesületeknek van
hosszú életük és igazi súlyuk.”
Gróf Széchenyi István

A keddi klubnapokon a BVE földszintjén 16 és 17 óra között mindenkit szeretettel várunk!
Ezekén a napokon különböző programokat rendezünk, és lehetőséget teremtünk az ismerkedésre.

Az egyesületi programok nyilvánosak és a belépés díjtalan!

CSOPORTÜLÉSEK-PROGRAMOK

- Fotós csoport:** minden **kedden 16 órától**
Közlekedési csoport: minden **szerdán 17 órától**
Panteon csoport: minden hónap **második szerdáján 16.30 órától**
- Templomtörténeti csoport:** legközelebbi összejövetelüket **június 4-én** (szerda) **16:30 órakor** tartják az egyesület Nagytárgyalójában.
- Környezetvédelmi csoport:** **Június 10-én** (kedden) **16 órakor** találkozunk a BVE-ben, csoporttalálkozónk témája a Környezetvédelmi Világnaphoz kapcsolódik. Tervezzük a „**Hulladékból Termék**”.
- Várostörténeti csoport:** **június 10-én** (kedden) **17 órakor** „**Dunától a Dunáig – végig a Nagykörúton**” címmel tartanak előadást az egyesületben. Előadó: *dr. György Lajosné*. Minden érdeklődőt szeretettel várnak!
- Csendvédelmi Bizottság:** következő ülését **június 11-én** (szerdán) **16-18 óráig** tartja az egyesület székhelyén.
Az ülés témái:
1./ Előre meghatározott program szerint kíván haladni a XVII. kerületi zajterhelési kérdésekben
2/ Egyesületi szintnek megfelelően adatgyűjtést végez a legutóbbi lakóépület-veszélyeztetés ügyében.
3/ Értékelni kívánja a Fennarthatóság a Bibliában c. rendezvény eredményeit
4./ Elemezni kívánja a Környezetbarát városok c. programot
5./ Tájékoztatót hallgat meg a Légtér Egyesület tevékenységéről
- Szőnyi István Képzőművészeti Kör:** minden **hétfőn 15 és 18 óra** között tartja foglalkozásait a BVE pincszintjén lévő teremben, és szívesen fogadja a festészet és rajz iránt érdeklődőket. Vezető tanár: *Ferenczi Tiborné* festőművész, művészettörténész

I. kerületi városvédő csoport: Csoportos látogatást szerveznek az **MO ÉSZAKI DUNA-HÍD** építésének a megtekintésére **június 18-án** (szerdán) 13 órára. Az építkezés bemutatása a Látogató Központban kezdődik, mely a 2. számú főút mellett a városhatárt jelző táblától kb. 350 méterre van, a parkolóból gyaloghídon lehet a Központba jutni. Tömegközlekedéssel: az Újpest Városcsúszó Metrómegállótól a 104 jelzésű autóbusszal a "Vízművek" megállóig. Kizárólag csoportos látogatás lehetséges, előzetes bejelentkezéssel, ezért a csoport találkozója a Látogató Központ parkolójában lesz 12:30-kor.

A látogatás ingyenes, és kb 1,0-1,5 óras. Mindenkit szeretettel várunk, bízunk abban, hogy Városvédő társainkat érdekli az épülő új, igazán szép műszaki létesítmény.

Az I. kerületi csoport a nyári hónapokban nem tart csoport megbeszélést.

Belváros-Lipótvárosi Helytörténeti Kör: legközelebbi programjuk szeptemberben lesz, a Kulturális Örökség Napjai rendezvénysorozat keretében.

Terézvárosi csoport: **június 17-én** (kedden) **17 órakor** tartják következő előadásukat „**Neoreneszánsz épületek a Terézvárosban**” címmel. Előadó: *Roszinszky Bella*.

Erzsébetvárosi Helytörténeti Klub: Június, július és augusztus hónapokban nem tartanak összejevetelt.

Józsefvárosi csoport: Június, július és augusztus hónapokban nem tartanak összejevetelt.

Kőbányai csoport: legközelebbi összejevetelét **június 19-én** (csütörtökön) **17 és 19 óra között** tartja a Kőbányai Helytörténeti Gyűjtemény épületében (X. ker. Budapest, Halom u. 37/b.). Minden érdeklődőt szeretettel várunk *Mészáros Árpád* „**Szemelvények a II. világháború történetéből**” című előadására! Ugyanitt a helytörténeti kiállítás megtekinthető: hétfő, kedd, szerda, péntek 10-14 óráig, csütörtök 14-18 óráig.

XIII. kerületi Városvédő Csoport: **június 17-én** (kedden) az Iparművészeti Múzeumot tekintik meg. Találkozás: 9:45 órakor az Angyalföldért Egyesületben (Budapest, XIII. kerület, Váci út 50. fszt. 2.) A csoportot vezeti: *Németh Marietta*, helytörténész. Minden érdeklődőt szeretettel várnak!

Kispesti csoport: **alakulóban van az egyesület Kispesti munkacsoportja!** Kérünk minden kedves érdeklődőt, hogy aki szívesen részt venne a csoport munkájában, jelentkezzen az egyesület titkárságán! (V. ker. Kossuth L. u. 14-16. tel.: 321-1696)

Pesterzsébeti Városvédő Csoport: **június 3-án** (kedden) **16 órakor** a városvédők csoportülést tartanak a Gaál Imre Galériában (XX. kerület, Kossuth L. u. 39.). A beszámoló után *Gregus Ferencné* tart előadást „**Pesterzsébet tegnap és ma**” címmel.

Promontor – Tény munkacsoport: Június, július és augusztus hónapokban nem tartanak összejevetelt.

Soroksári Grassalkovich Kör: **június 12-én** (csütörtökön) **17 órakor** tartja következő összejevetelét a Közösségi Házban (Budapest, XXIII. kerület, Grassalkovich út 154).

További nyári összejeveteleink időpontjai:

július 10. (csütörtök) **17 óra és**

augusztus 14. (csütörtök) **17 óra.**

Aranytíz Helytörténeti Klub: minden hónap **utolsó csütörtökén 17 órakor** az Aranytízben (V. kerület, Arany János u. 10.). Csoportvezető: *Vízy László*.

Rákoshegyi Bartók Zeneház (XVII. kerület, Budapest - Rákoshegy, Hunyadi u. 50.)

Programjaik olvashatók a www.bartokzenehaz.hu honlapon!

KERESSÜK RÉGI ÖNMAGUNKAT!

Negyedszázada, 1983. május 8-án, az Újvárosháza dísztermében zajlott le a Budapesti Városszépítő Egyesület (ma: Budapesti Városvédő Egyesület) alapító közgyűlése. A civil társadalom e korszakos eseményén készült egyetlen fényképfelvételről sincs tudomásunk. Kérünk mindenkit, aki rendelkezik olyan fényképpel, amely biztosan vagy vélhetően az alapításkor készült, értesítse egyesületünk titkárságát! (Bp, V. ker. Kossuth Lajos u. 14-16., telefon/fax: 321-1696)

Várjuk azok jelentkezését is, akik régi tárgyi emlékeket őriznek a negyedszázad jeles eseményeiről, első kiadású könyvekből, az egykori események fotóiból. A Budapesti Városvédő Egyesület huszonöt évét bemutató kiállítás 2008. október 29-én nyílik a Budapesti Történeti Múzeumban, melynek összeállításához kérjük a segítséget.

KÖZLEMÉNY!**Kedves Tagtársaink!**

Nyilvántartásunk szerint sajnos sok tagtársunk nem fizeti be a tagdíjat. Mivel a tagdíjak jelentős részét az Értesítő postaköltségére fordítjuk, így azoknak, akiknek már négy éves hátralékuk gyűlt össze, sajnos nem áll módunkban az Értesítőt postai úton kiküldeni mindaddig, amíg tagdíjhátralékukat ki nem egyenlítik. Amennyiben tagdíjbefizetéssel vagy a nyilvántartással kapcsolatban kérdésük lenne, forduljanak bizalommal az Egyesület titkárságához!

Megértésüket köszönve:

BVE Titkárság

Az OLIMPIA idejére (2008. augusztus 9-től 25-ig) az Egyesület központi irodája bezár, illetve csak ügyeletet tart.

**A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal felhívása
a 2008. évi Kulturális Örökség Napokhoz való csatlakozásra**

Az Európa Tanács védnökségével már negyvennyolc országban rendezik meg az egyre nagyobb népszerűségnek örvendő örökségi napokat. A program célja az, hogy a nagyközönség figyelmét ráirányítsuk az épületek értékeire, azokéra is, amelyek máskor részlegesen, időlegesen, illetve csak a társadalom egyes rétegei által látogathatók, esetleg folyamatosan zárva vannak. A hagyományosan szeptember harmadik hétvégéjén megrendezett esemény során országszerte sok száz ilyen épület és helyszín kapuja nyílik meg a látogatók előtt. Mindenki számára fontos, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezete kulturális értékeit, mert ez ösztönöz arra, hogy azokat fenntartsuk és megőrizzük. Ez egyben erősíti a lakóhelyhez, az országhoz való kötődést és az azonosságtudatot is.

**A Kulturális Örökség Napjai 2008. évi témája és időpontja:
„ÚJJÁSZÜLETÉS” - A RENESZÁNSZ ÉVE
2008. szeptember 20-21. szombat-vasárnap**

Programszervezéshez a jelentkezési lapot a következő webhelyen találják meg:
<http://www.oroksegnapok.hu/index.php?oldal=letoltes>

TAGTÁRSAINK ÍRJÁK

Betöltöttük a 25-öt!

A 25 éves Budapesti Városvédő Egyesület (BVE) május 8-án tartotta emlékülését és konferenciáját. Az éppen negyedévszázada alakult civil szervezet a város szépítését tűzte ki célul és tömörítette a Városért tenni akaró embereket. A Városháza Dísztermében összegyűltek örömmel fedezték fel ismerőseiket és emlékeztek a múltra. A megjelenteket *Horváth Csaba*, Budapest Főváros Főpolgármester-helyettese köszöntötte, és hangsúlyozta az értékvédelmi szemlélet elterjesztésének fontosságát, egyben kifejezte elismerését. Történelmi pillanatnak lehettünk tanúi, mikor az egyesület két volt elnöke: *Stadinger István* és *Dalmy Tibor* a jelenlegi elnökkel, *Ráday Mihállyal* együtt idézték fel a megalakulás körülményeit. A rendszerváltás előtt létrejött szerveződés a helytörténeti emlékek megőrzését, és népszerűsítését, a környezet szebbé tételét (virágosítás, faültetés), ismeretterjesztést, kiadványok készítését (adalékok, templomtörténeti sorozat), emlékek megmentését, felújítását kezdte el. A múltidézés során megszólaltak a helyi és szakmai csoportok vezetői is, ízelítőt adva a folyó munkáról. A délelőtti zárásaként mindannyiunk nevében a BVE Elnöke köszönte meg *Vitkay Katalinnak* áldozatos munkáját, két és fél évtizedes szerető gondoskodását.

Az ebédszünetet követően meghívott vendégeink fejtették ki gondolataikat, elsősorban a civilek szerepvállalást hangsúlyozva. A megszólalók előtt *Ráday Mihály* sorolta fel az eredményeket. *Ikvai-Szabó Imre*, Budapest Főváros Főpolgármester-helyettese a városfejlesztés kihívásairól és az örökségvédelem közti kompromisszumról szólt, remélve, hogy a főváros a múlt értékei mellett a jelenkor értékteremtésével együtt tudja alakítani jövőjét. *Deme Péter* a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal üdvözlését hozta el közénk. *Dr. Nagy Mihály*, az Oktatási és Kulturális Minisztérium képviselőjében a szociális kutatások eredményeiről és a jogszabályi háttérről adott tájékoztatást. *Fegyverneky Sándor*, az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium képviselőjében az épített környezet minőségének javítását hangsúlyozta, különös tekintettel a várható építkezések illeszkedési vizsgálatára. Érdekesség, hogy Országos Főépítész Úr az Egyesület alapító tagjai közé tartozik. Majd *Tétényi Éva* az örökségvédelmi oktatás minden korosztály számára történő bevezetéséről tartott képes kiselőadást. *Demján Sándor* a vállalkozók hozzáállását és a mecénási szerepvállalás felelősségét ismertette. *Dr. Rolek Ferenc*, a Budapest Bank vezérigazgató-helyettese a Budapestért Alapítvány céljait és lehetőségeit mondta el. *Kovács Árpád*, az Állami Számvevőszék Elnöke a civil kurázsiról beszélt, *Tamás Pál* sodró erejű hozzászólása a közpolitika átalakulását, a civil szféra erősödését tárta fel, *Kirschner Péter* az elmúlt 25 év társadalmi folyamatait elemezte. Az elnöki zárszó után véget ért a konferencia.

Az eszmecsere lehetőséget biztosított a számadásra, és erőt adott a következő időszak céljainak megfogalmazásához. **BVE – Budapestért Veled Együtt!**

*Tétényi
Éva*

Reneszánsz év – reneszánsz zsinagóga

„Reneszánsz emlék a Budai Várban” címmel 2008. április 29-én, 12 órakor a Magyar Tudományos Akadémia Képes Termében sajtóbeszélgetésen cseréltek eszmét *dr. Vizi E. Szilveszter* a Magyar Tudományos Akadémia elnöke, *Joszi Ben*

Nun professzor (Izrael), *dr. Budai Aurél* okl. építészmérnök, *dr. Czétényi Piroska* műemlékvédő, *dr. Schweitzer József* professzor ny. országos főrabbi a földalatti középkori emlék bemutatásának lehetőségeiről.

Felhívás

Most induló sorozatunkhoz kérjük valamennyi tagtársunknak a segítségét. Szeretnénk figyelemmel kíséreni, kik voltak azok, akik a Millennium idején szakmunkájukkal díjat nyertek. Minden hónapban egy-egy díjazottat szeretnénk bemutatni.

I.

Szeleczy Mihálynak, Budapest
Kiadítási érem az érdem jutalmául
az 1896-iki Ezredéves Országos Kiállításán

Nagyapám, Szeleczy Mihály 1859. szeptember 29-én, Gyálon született. Hatan voltak testvérek. (Apja, Sz. István 1827. november 17-én Pesten született és 1905. április 19-én, Budapesten halt meg.)

A mőbutorasztalos szakmai tudás megszerzése után önálló mőhelyében három segéddel és három inassal dolgozott. Az inasokat rendszeresen oktatta, nevelte, akik nála váltak önálló szakemberré. Saját gyermekének is szakmát, illetve diplomás végzettséget biztosított. Amikor a Nagykörút híres szállodája, a Royal Nagyszálló épült, 1894-96. között, ennek reprezentatív nagytermének belső berendezését, bútorzatát ő készítette el mőbutorasztalos mőhelyében segédjeivel. Ebben az időben kapta meg a millenniumi érdemérmét, melyet sikerült megőriznem.

A BVE-ben megtekinthető az a fényképmásolat, ahol nagyapám a saját-készítésű díszes íróasztalánál ül, cilinderrel, a mőhely melletti szabadtéri fényképezésre készen.

A XX. század első évtizedeiben a mőhelye Budapesten, a VII. kerületi Alpár u. 7. szám alatt volt. E mőhellyel szemben volt lakása, ahol 8 gyermekét felnevelte. Feleségét 6 éves kora óta ismerte az iskolából, ahol egy padban ültek, majd 60 éven át szépen együtt éltek. A sors úgy hozta, hogy az 1945. évi ostrom miatt Rákoshygyen magukra maradva ugyanabban az évben haltak meg. Mőalkotásainak sorsáról semmit sem tudunk, hiszen a Royal Nagyszállót többször átépítették, s egyéb munkáiról, azok hollétéről sem tudunk semmit a viharos évtizedek miatt.

Szeleczy Szilárd

Urbanisztikai Majális – nagy sikerrel

„Kedves Városvédők,

Nem állhatom meg, hogy külön is köszönetemet fejezzem ki a ma délutáni (2008. május 6. – *a szerk.*) program szervezéséért, és lebonyolításáért. A Szecesszió a Terézvárosban című vezetett séta annyira lendületes, érdekes, színes volt, hogy a zaj ellenére is lekötötte az igen nagy számú hallgatóságot, benne fiatalokat és idősebbeket egyaránt. Én magam gyakran nem kedvelem, ha megmondják, hogy merre nézzek és mit gondoljak, de valahogy most egyáltalán nem bántam ezt. Például a Nagymező utcai Hofi szoborról most értettem meg, hogy ez a H-betűk szobra: Hofi, Honti Hanna, Halál, Hamlet.

Nagyon köszönöm a programot, és tényleg remélem, hogy még sokszor találunk módot egymás munkájának segítésére, népszerűsítésére. Üdvözlettel:

Marton Miklós, projektmenedzser
Studio Metropolitana Kht."

A KÖRNYEZETVÉDELMI CSOPORT HÍREI

Tagcsoportunk május 13-án tartotta összejövetelét.

Két kitűnő előadónk: *Dr. Jancsó Gábor* a Magyar Környezetvédelmi Kamarai Szövetség Elnöke, valamint munkatársa *Dr. Gáborjáni Péter PhD*: a környezetvédelem történetéről, és az aktuális problémákról tartott nagyszerű tájékoztatót. Külön kiemelve a gondolkodásmódbeli váltás szükségességét, a tulajdonosi szemlélet fontosságát, és mint civil szervezetnek ezt a szemléletet kell felébresztenünk másokban is. Május 31-én 10 órakor folytatódik Népligeti sétánk, melyre mindenkit szeretettel várunk!

Június 10-én, csoporttalálkozónk témája a Környezetvédelmi Világnaphoz kapcsolódik: **„Hulladékból Termék”**. Találkozunk az egyesületben 16 órakor!

A KÖRNYEZETVÉDELMI VILÁGNAP története

Június 5. Környezetvédelmi Világnap.

Stockholmban 1972-ben tartottak „Ember és bioszféra” címet viselő környezetvédelmi világkonferenciát, melyet június 5-én nyitott meg az ENSZ. A konferencia ezt a napot határozatában nemzetközi **környezetvédelmi világnappá** nyilvánította. A világszerte ennek az eseménynek kapcsán megtartott környezetvédelmi akciók igen sokszínűek. Hazánkban ezen a napon a környezetvédelmi miniszter elismeréseket oszt ki: Környezetünkért Díj, Környezetünkért Emlékplakett, Miniszteri Elismerő Oklevél, Zöld Toll Díj írott sajtó, televízió, rádió kategóriában.

Mérföldkö volt *Rachel Carson: Néma tavasz* című könyve (1962.). Sokan e könyv megjelenésétől számítják a civilszervezeti és az állami környezetvédelem létrejöttét. Maig ható következményei között megemlíthetjük a DDT és más veszélyes vegyszerek használatának betiltását, a környezetvédelmi törvények megszületését.

Érdekesség: A csodavegyületként ünnepelt DDT rovarölő hatásának felfedezéséért: *Paul Müller* svájci biokémikus, 1948-ban Nobel-díjat kapott.

Kuriózum: 1638-ban született meg az első környezetvédelmi törvény Erdélyben, mely 4 §-ból állt!

Július – augusztus hónapokban

nem lesz csoporttalálkozónk! Ám a környezetvédelem akkor sem pihen! Indulnak a „Napóra” és a „Zöld Mikrofon” pályázati projektek előkészítő munkálatai. Egyeztetések, szervezések, a célok konkrét tevékenységekre történő lebontása. Nálunk ez lesz a „magvetés ideje” !

Ugyancsak ebben a két hónapban *Pesti László* csoporttársunk elkészíti a Népliget, Városliget, Margitsziget, Múzeumkert, Gellérthegy – Tabán, Vérmező, Városmajor A3- as nagyságú térképeit, a nevezetes helyek feltüntetésével és magyarázó szöveggel. A lapokhoz minden érdeklődő hozzájuthat majd a Kossuth Lajos utcai központunkban.

A BVE tematikus hónapjainak témájához igazodva: kiválasztunk 2-3 vidéki tagcsoportot és felvesszük velük a kapcsolatot tapasztalatcsere és együtt-gondolkodás céljából.

Csoport-találkozónk: szeptember 9-én lesz!

Tartalmas, mégis pihentető, szép nyarat kívánok minden Tagtársamnak és a BVE minden Tagjának!

Vándor Éva

a Környezetvédelmi csoport vezetője

VITA A MAGYAR ÉPÍTÉSZETPOLITIKÁRÓL A jobb épített környezetért!

**„Az építészet,
az épített és természeti környezet
alakítása, értékeinek védelme,
megbecsülése közügy.”**

Az építészet körülvesz bennünket, mindenkire hatással van, akkor is, ha ezt a legtöbb esetben csak akkor érzékelik, amikor az életüket kedvezőtlen irányban befolyásolja. Az épület és az ember élete, a város és a benne élő társadalom szorosan összefügg egymással. Alig van olyan közösségben vagy egyénileg végzett tevékenység, amely lehetséges volna épületek nélkül. Az épületek olyan fontos részei életünknek, hogy gyakran természetesnek vesszük és egyszerűen hétköznapijaink velejárójának tekintjük azokat. Az épületek azonban nem „csak úgy vannak, és lesznek”, sok szereplő részvételét igénylő, hosszú és összetett folyamat eredményeképpen jönnek létre. A minket körülvevő épített és természeti környezet minősége pedig, nagyban befolyásolja minden egyes ember és a közösségek életét, életének minőségét és ezzel testi és lelki egészségét, ezért az építészet közügy.

A magyar építészetpolitika első vitaanyagának közzététele fontos állomás azon az úton, amelyen Magyarország az egészséges környezethez való, Alkotmányba foglalt jog biztosítása érdekében halad.

Az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium célul tűzte ki az építészeti minőség javítását. E folyamat jelentős lépése volt – a Magyar Építőművészek Szövetsége, a Magyar Építész Kamara, a Magyar Urbanisztikai Társaság, az Országos Főépítész Kollégium és az Építőipari Vállalkozók Országos Szakszövetsége valamint *Kolber István*, az építésügyért felelős tárca nélküli miniszter között 2006. február 16-án kötött együttműködési megállapodásnak megfelelően – a Nemzeti Építészeti Tanács (NÉT) megalakítása.

A Nemzeti Építészeti Tanács legfőbb feladata javaslatot tenni a nemzeti építészeti politika kialakítására. A feladat elvégzésére létrehozott munkacsoport más európai országok – Finnország, Skócia, Hollandia, Luxemburg – példáját követve, és tekintetbe véve az időközben keletkezett európai iránymutatásokat és természetesen a hazai viszonyokat, elkészítette az első javaslatot – az első vitairatot.

A magyar építészetpolitika fontos célja ráirányítani a figyelmet arra, hogy minden állampolgárnak joga és kötelessége felelősséget érezni saját környezete iránt, ahogy a társadalom felelőssége a táji és természeti környezet minőségének folyamatos javítása.

Meg kívánjuk határozni azokat a **célokat és tennivalókat**, melyek az építészeti minőség javítását és az építészeti értékek védelmét szolgálják. Fontosnak tartjuk, hogy az építészet és az épített környezet alakítása a korábbinál jóval nagyobb nyilvánosságot kapjon, és hogy minél több ember számára lehetőséget teremtsünk a véleménynyilvánításra és az aktív részvételre.

Köszönetet mondunk mindazoknak a hazai és külföldi szakembereknek, akik a korábbi években és a kidolgozás jelen szakaszában hozzájárultak ahhoz, hogy a magyar építészetpolitika létrejöhessen, hogy e munkának gyümölcse lehessen, legyen.

Fegyverneky Sándor

országos főépítész, a NÉT elnöke, a BVE alapító tagja

A fontos dokumentum előszavát idéztük. A vitairat teljes szövege megtekinthető a Minisztérium és az Egyesület honlapján, illetve a BVE Titkárságán olvasható.

Jeles évfordulók

Jungfer Gyula (1841. jan. 9.-1908. nov.21.), műlakatos, iparművész. **100 éve halt meg.**

A 18. sz. végétől működő műlakatos dinasztia legkiemelkedőbb tagja. Az alapító, Jungfer András Szegedről 1786-ban költözött Pestre, és közel két évtizedig a klasszicista stílusban építkező város jelentősebb lakatosmunkáit végezte. (Lásd Apáczai Cs. János u. 5.- Gyürky-ház gyönyörű belső rácsait!) Dédunokája Gyula, a nyugat-európai vándorévek (1857-65) után hazatért és Pesten 1866-ban iparjogot nyert. A Józsefvárosban, Berzsenyi u. 6 sz. alatt 1872-ban önálló műhelyt alapított. (Előzőleg a mesterséget apjánál, J. Ferencnél tanulta, ahol 1857. június 16-án felszabadult.) Rövid idő alatt üzeme több mint száz munkással dolgozott. Művészi szintű egyedi, öntött és kovácsoltvas gyártmányok, valamint épületlakatos termékek előállításával foglalkozott. Különlegesen szép munkáival felkeltette a figyelmét a kortárs építészeknek is. Dolgozott: Hauszmann A., Quittner Zs., Steindl I., Ybl M., Freund V., Korb és Giergl építészpáros, Petschacher G., Cziegler Gy., Schmall H., Meinig A. és mások híres épületeinél. Munkái jól illettek a historizáló épületekhez. A díszkovácsolás mellett rézműves munkákat is készített. Egyike volt a legfoglalkoztatottabb mestereknek.

Jungfer Gyula a reneszánsz és a barokk kovácsoltvas stílust naturalista növényi ornamentikával bővítette. Ezzel az új formavilággal (szegfű, harangvirág, hajnalka, liliom, orchidea, virágcsokor stb.) nagy sikereket ért el itthon (1885-ös Országos Kiállítás híres királypavilon díszai, 1896-os Millenniumi Kiállítás) és a külföldön. (1878. és 1900. Párizs, 1888. Brüsszel, 1904. St. Louis-i Világkiállítások). Számtalan rangos díjat nyert. Császári és királyi udvari szállító. 1900. február 22-én a király is látogatást tett üzemében.

Budapestet a legszebb kovácsolt vasrácszatok és kapuk városává tette, írta róla 1929-ben Divald Kornél. A Lakatos Ipartestület elnöki tisztjét is betöltötte. Tagja volt a Kamarának. Műhelyében számtalan tanítványt foglalkoztatott. Nála tanult Forreider József, a századforduló egyik remek mestere is. (Megjegyzem, hogy a XIX. sz. fordulóján a legtöbb elismerést nemcsak idehaza, de külföldön is a magyar műlakatosok kapták.) Tíz gyermekéből három fia (Ferenc, József és Gyula, valamint egy unokája (szintén Gyula) vitte tovább az általa magas szintre emelt szakmát, és annak szeretetét. Épület- és Műlakatos Gyára 1945-ig működött. Sírját a Kerepesi temető bal árkádsorában találjuk. 1908-ban úgy temették el, mint egy fejedelmet, írta róla az Országos Ipartestület közlönye.

A Jungfer dinasztia 163 évig vett részt a fővárosi épületek díszítésének formálásában.

Műveit: kovácsoltvas kapuit, ablakrácsait, lépcsőházi korlátait és kandelábereit, megtaláljuk a következő épületeknél (csak néhány kiemelkedőt sorolok fel):

Királyi Vár díszkapuja, Várkert bazár díszai, Várban (Táncsics u.) az Erdődy-palota. Fővámház, Múcsarnok kapui, Bazilika, Keleti Pu. kapuja, Múgyetem, Vigadó, Kossuth mauzóleum bronzkapui, Központi Vásárcsarnok, Országház, Operaház valamennyi vasmunkája. Az Iparművészeti Múzeum 200-nál több épületplasztikai munkáját és tervét őrzi (Pl.: a „Középkori műkovács” lemez szobrát). Technológiai Intézet (József krt.6.). Andrássy úton a Warhmann, (23.), Saxlehner (3.) (ma Postamúzeum), Krausz (12.) (ma bank), a Del Medico Ágoston (13), Herzog Mór Lipót (93), Harkányi Frigyes (4) sz.- paloták. Assisi Szent Ferenc főplébánia templom a Bakáts téren, a Szent Erzsébet templom a Rózsák terén, és a Szent László templom Kőbányán. A Batthány-palota (Teréz krt.11.), Wenckheim palota (ma Szabó Ervin Könyvtár) és a Klotild-paloták, Gresham-palota pávamotívumos vaskapuja, Alkotmány u. 8. (volt Ker. és Iparkamara), Bajcsy Zs. u.78. (régén Légrády nyomda). A Köröndön a MÁV bérpalota (Andrássy út 88-90.), Városligeti fasor 20. és az Emmer-palota (Bem rakpart 8.). A Szabadság-híd díszítése. Bankoknál: pl. a Wurm-udvari (Dorottya utcában, most teljes felújítás alatt), a Nádor u-i (4) Takarékpénztár. Vidéken:

Tóketerebesen az Andrássy mauzóleum, edelényi Koburg kastély, Kelebián Rédl Béla kápolnája, a Nádasy kastély Nádasdladányban stb.

Ha a fővárosban sétálunk, nézzük meg a **vasművészet fejedelmének** ezeket a csodálatos kovácsoltvas remekműveket!

Összeállította: *dr. Horváth Péterné*

Budai hírcsokor

Óbudai Olimpia

Az óbudaiak a XX. század első harmadára kissé mellőzöttnek érezték magukat az akkori Székesfővárosban, úgy gondolták, többet kellene fordítani a közös büdzséből a történelmi városrész fejlesztésére. Síkraszálltak és – mai szóhasználatnál élve – lobbiztak még a törvényhozásban is az óbudai (Árpád) híderért. És valóban: az akkori Óbuda külvárosias képe méltatlan volt a főváros egészéhez viszonyítva, így nem volt nehéz széles körben meggyőzni a lakosságot a városrész fejlesztését segítő összefogásról. Ilyen elképzelés volt a III. kerületi Arany-hegyen a Magyar Nemzeti Stadion felépítése is, amelynek mielőbbi megvalósításáért a kor híres tudósain kívül a közélet számos prominens személyisége és egyszerű emberek – köztük munkások - fogtak össze. A legkülönbözőbb tanulmányok láttak napvilágot, amelyek abban hasonlítottak egymásra, hogy a kiszemelt helyszínt igazán alkalmasnak tartották a terv végrehajtására.

Az 1936-os berlini olimpia után még inkább fellángoltak a kedélyek, és egyre inkább a leendő budapesti olimpia legalkalmasabb területének kiáltották ki az Arany-hegyet.

Muszáj is volt az ötkarikás játékok emlegetése, mert az akkori törvények szerint így jobban megnyílhattak a pénzcsatornák. Már az olimpiai falu területét is kijelölte a tervező- és előkészítő bizottság. A Sportkomplexum a nagy küzdőtérből (futballstadion) tenisz- és vízi-stadionból állt volna. Olyan apró részletek is kidolgozásra kerültek, hogy a pálya és a nézőtér milyen tájolású legyen, hogy lehetőleg ne süssön az emberek szemébe a nap. Ekkor már az arany-hegyi helyett a köznyelv csak óbudaiként emlegette a lehetséges helyszínt. Úgy számoltak, hogy leghamarább az 1948-as olimpiát kaphatja meg Budapest, tekintettel az 1948-as Szabadságharc centenáriumi ünneplésére, s dacára annak, hogy Olaszország már jelezte rendezési szándékát. De még az 1952-es magyar olimpiát is elfogadhatónak vélték a hajdani lelkes támogatók. Mint tudjuk közbejött a II. világháború. A stadion felépült, de Nemzeti helyett Nép elnevezéssel, Óbuda helyett Zuglóban és 1944-48 helyett 1953-ban.

Hetvenöt éve adták át az első menedékházat Makkosmárián

A Budapest és Budakeszi határán lévő Makkosmárián 75 éve adták át az első turista-menedékházat. A Súlyom Turista Egyesület 1933. május 21-én ünnepélyes keretek között avatta fel az új létesítményt. Közvetlenül az akkor még romos templom mellett lévő vendéglő telkén de külön épületben, két szobában összesen nyolc férőhelyet létesítettek. Az alkalomhoz illően, *Csernyák József* a Súlyom TE. Titkára számolt be az akkor öt éves egyesület működéséről. Ezt követően beszédek hangoztak el, majd kétszáz terítékes ebéd fogadta a megjelenteket, amelyhez az Asbóth tárogató-kvartettje szolgáltatta a zenei aláfestést. Később, 1942-ben már egy saját éttermes önálló menedékházat létesített az egyesület, de jó hatszáz méterrel északabbra, a nagyközönség ezt szokta meg makkosmáriai turistaházként, amely egész a nyolcvanas évekig üzemelt, majd ezt követően egy rövidebb periódusban a Varázshegy fogadóként funkcionált. Ma ez az épület magánház, a hozzá vezető árkot átívelő hidat is elbontották. Az eredeti 1933-as menedékház és a vendéglő sincs már meg.

Új térkép a Budai-hegységről

Június elejére ígéri a 2008-as kiadású új Budai-hegység térképét a Cartographia Kft. A kiadvány a szokásos aktualizáláson kívül, több hasznos újdonsággal is szolgál. Sokak öröme, a térképlap jobb felső sarkába két új kivágat kerül. Az egyik a Budai-hegyek délnyugati

szomszédja: a Biatorbágy – Sósút környéki dombok, a másikon a piliscsabai Garancsi-tó és környéke lesz feltüntetve. A 10-es főközlekedési úton és körzetében már megtaláljuk az új elővárosi autóbuszjáratok (nyolcszázassal kezdődő) számait. Sajnos a június végétől várható Zsámbék-környéki vonalszámok a Volánbusz Zrt. késedelmes hozzáállása miatt már nem kerülhettek fel a térképre.

Kertész István

UTAZÁSI AJÁNLATOK

Neoline Utazási Iroda „Kalandozás” 1088 Budapest, Szentkirályi u. 5.	Eng.sz.:
U-714/2006.	
Tel.: 318-8064, fax: 317-1056,	e-mail: kalandozas@t-online.hu
www.kalandozastravel.hu	

Június

1.	Magyar városok – Baja	4790,- Ft
12.	Magyar városok – Ercsi és Százhalombatta	2990,- Ft
15.	Világörökségünk – Hollókő	3990,- Ft
17.	Mártírjainkra emlékezünk (a Rákoskeresztúri temető 301-es parcellája)	200,- Ft
19-22.	Arany Prága	39900,- Ft
26.	Magyar városok – Ajka és Herend	3700,- Ft
29.	Budapest felfedezése – Látogatás a Sörgyárban	800,- Ft

Július

2.	Visegrád – Leányfalu	2990,- Ft
4-6.	Utazás a Fertő-tó körül	24900,- Ft
12.	Bécs – az Operaház	4990,- Ft
16.	Galga menti műemlékek nyomában	3250,- Ft
20.	Magyar városok – Balatonfüred és Tihany	3500,- Ft
23-27.	Hajóval a Tiszán Tokajtól Szegedig	48900,- Ft
31.	Szentendre – „Egy dalmát kisváros”	300,- Ft

Augusztus

2.	Bécs – a Hermesvilla (Sissi nyári rezidenciája)	4990,- Ft
10.	A Művészetek Völgyében	4490,- Ft
13-17.	Kárpátalja felfedezése	42900,- Ft
20.	Debreceni virágkarnevál	4800,- Ft
20-24.	A Felső-Tiszavidék gótikus emlékei	35900,- Ft
23.	Bécs – Szecessziós emlékek	4990,- Ft
31.	Szeged – A napfény városa	4500,- Ft

Az Értesítő kiadását a Pannon támogatja

A BVE havonta 2000 példányban megjelenő bulletinje

Telefon, fax: 321-1696 OTP 11705008-20092737-00000000 Adószám: 19729224-1-42
e-mail: budapesti@varosvedo.hu honlap: www.varosvedo.hu 1053 Budapest, Kossuth L. u. 14-16.
Szerkesztői munka: Hegedűs Attila András A kiadásért felelős: Tétényi Éva